

ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΜΑΪΟΥ 2009

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

A.1.1.

α. «Εθνικά κινήματα»: σχολικό βιβλίο, σελίδα 13 «Εθνικά κινήματα...άλλης διακριτής κοινότητας». Αποσκοπούσαν στην προβολή και την επικράτηση ενός έθνους, μιας δηλαδή πολιτιστικής κοινότητας.

β. «Τρίτος Κόσμος»: σχολικό βιβλίο, σελίδα 152 «Τα νέα κράτη που ανέκυψαν...διπολικού κόσμου.» Οι χώρες του Τρίτου Κόσμου δεν κατάφεραν να αμφισβητήσουν τον θεμελιωδώς διπολικό χαρακτήρα του μεταπολεμικού διεθνούς συστήματος.

γ. «Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959)»: σχολικό βιβλίο, σελίδες 163-164. Δημιουργούσαν ένα ανεξάρτητο κυπριακό κράτος, αποκλείοντας και την ένωση και τη διχοτόμηση. Η ελληνική κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή με υπουργό εξωτερικών τον Ευάγγελο Αβέρωφ-Τοσίτσα, τις διαπραγματεύτηκε με την Τουρκία.

A.1.2.

1-γ

2-ε

5-α

6-β

7-δ

(Περισσεύουν τα 3 και 4.)

A.2.1.

Σχολικό βιβλίο, σελίδες 26-27 «Την επανάσταση...σε όλο τον κόσμο.»

A.2.2.

Σχολικό βιβλίο, σελίδες 48-49 «Η κήρυξη του πολέμου...γηραιάς ηπείρου.»

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β.1.

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν ένα γεγονός που συντάραξε συθέμελα την ανθρωπότητα, όχι μόνο για τις υλικές καταστροφές που προξενήθηκαν, αλλά και για τις μεγάλες πολιτικές και κοινωνικές αναστατώσεις που επέφερε. Από τα 65 εκατομμύρια άνδρες που

επιστρατεύτηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου πάνω από 10 εκατομμύρια σκοτώθηκαν στα διάφορα πεδία των μαχών και 20 εκατομμύρια τραυματίστηκαν. Τα θύματα ανάμεσα στους αμάχους δεν ήταν λιγότερα από τους νεκρούς στρατιώτες.

Δυσκολότερο να υπολογιστεί ήταν το ηθικό τίμημα του πολέμου. Η προβολή της νίκης ως υπέρτατου σκοπού που δικαιολογεί όλα τα μέσα υποβίβασε τις βασικές αξίες του δυτικού πολιτισμού. Την ηθική εξαχρείωση του πολέμου εύγλωττα παρουσιάζει ο Στρατής Μυριβήλης στο έργο του «Η ζωή εν τάφω», όπου ο αφηγητής του μυθιστορήματος χαρακτηριστικά αναφέρει το πόσο σταδιακά αλλά σταθερά ο πόλεμος στα χαρακώματα φθείρει σώμα και ψυχή «ο πόλεμος, που προτού να τσακίσει το κορμί αποσυνθέτει πρώτα λίγο-λίγο και αλύπητα την ψυχή μες στην απομόνωση της υπόγειας ζωής». Η ίδια ακριβώς αίσθηση επικρατεί και στο δεύτερο παράθεμα στο οποίο αποτυπώνεται η απαισιοδοξία, απόγνωση και η άρνηση για μια πιο αισιόδοξη θεώρηση του μέλλοντος.

Πέρα απ' αυτά ο πόλεμος εξασθένησε και υπονόμειυσε θεσμούς και αξίες, όπως την οργάνωση του δημοκρατικού πολιτεύματος και της ελεύθερης οικονομίας.

•Συμπερασματικά, ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ανέτρεψε τις ήδη ευαίσθητες ισορροπίες μεταξύ των χωρών και άφησε πολλά μέτωπα ανοιχτά και πολλά άλυτα προβλήματα, τα οποία για να ξεπεραστούν έπρεπε να περάσουν πολλά χρόνια και να εφαρμοστούν πολλά μέσα, τις περισσότερες φορές καθόλου ειρηνικά.

ΘΕΜΑ Β.2.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ο ελληνικός στρατός κατόρθωσε να ανακόψει την προέλαση των ιταλικών στρατευμάτων στην Ήπειρο. Το Μάρτιο του 1941 εξαπολύθηκε και δεύτερη επίθεση των Ιταλικών στρατευμάτων (εαρινή επίθεση) η οποία όμως αποκρούστηκε ξανά από τις ελληνικές δυνάμεις.

Η επικράτηση των Ελλήνων στον πόλεμο κατά της φασιστικής Ιταλίας, σε εποχή που όλες οι χώρες της Ευρώπης είχαν –συχνά και εθελούσια- υποταγεί στον Άξονα, χαιρετίστηκε ως νίκη των ελεύθερων λαών κατά των δυνάμεων της βίας και του ολοκληρωτισμού. Και στο στρατηγικό πεδίο, όμως η νίκη των Ελλήνων απέτρεψε την επικράτηση του Άξονα στο βόρειο ήμισυ της Ανατολικής Μεσογείου και, κατ'επέκταση, σε τμήμα τουλάχιστον της Μέσης Ανατολής. Όπως αναφέρεται στο απόσπασμα από την ομιλία του Βρετανού Υπουργού Εξωτερικών, οι συνέπειες της ελληνικής νίκης υπήρξαν σημαντικές για την έκβαση του Αγώνα των χωρών ενάντια στον Άξονα. Πρώτοι οι Γιουγκοσλάβοι αξιοποίησαν τη νίκη των Ελλήνων προκειμένου να ξεκινήσουν τη δική τους εθνική εξέγερση. Από την άλλη πλευρά οι

Γερμανοί περιορίστηκαν για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα στο ηπειρωτικό έδαφος της χώρας και στην Κρήτη, ενώ παράλληλα ανατράπηκαν τόσο πολύ τα σχέδια του γερμανικού επιτελείου, ώστε υποχρεώθηκαν να προβούν σε αλλαγές για μπορέσουν να συνεχίσουν την προέλασή τους.

Την άνοιξη του 1941 πραγματοποιήθηκε επί ελληνικού εδάφους η τελευταία μάχη μεταξύ Γερμανών και Ελλήνων μέχρι την επιβολή της Γερμανικής κατοχής.

Η σημασία και αυτής της ένοπλης ελληνογερμανικής σύρραξης είναι μεγάλη. Η αναγκαστική στροφή στα Βαλκάνια υποχρέωσε το Χίτλερ να αναβάλει την εκτέλεση της επιχείρησης <<Μπαρμπαρόσα>> κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Η μετάθεση της ημερομηνίας έναρξής της, από τα μέσα Μαΐου στις 22 Ιουνίου, είχε ως αποτέλεσμα να μην προλάβουν τελικώς τα γερμανικά στρατεύματα τον Νοέμβριο του 1941 να καταλάβουν το Λένινγκραντ και τη Μόσχα, προτού ακινητοποιηθούν εξαιτίας των αντίξοων καιρικών συνθηκών του ρωσικού χειμώνα.